

Treating and Controlling Head Lice

Третман и контрола ваши

Док су деца у школи многе ће фамилије бити у додиру са вашима. Информације које се овде налазе ће вам помоћи да третирате и контролишете ваши.

Добијање ваши

Ваши постоје већ хиљаде и хиљаде година. Свако може добити ваши, поготово што оне прелазе с особе на особу без дискриминације.

Ваши су мали инсекти, без крила, који сишу крв. Њихова боја варира од бело- кафе до црвено- кафе. Ваши једино преживљавају на људима. Ако су изоловане од главе гину веома брзо, обично у року од 24 часа.

Људи добијају ваши од директног **контакта своје косе са косом** друге особе која има ваши. Ово се може десити када се људи играју, грле или раде близу један другог.

Ваши немају крила или ноге за скакање, тако да не могу да лете или скачу с главе на главу. Само могу да миле.

Откривање ваши

Многе ваши не изазивају свраб, тако да морате **пажљиво погледати** како би их пронашли.

Ваши се налазе на самој коси и одлазе на скалп где се хране.

Имају шест ногу са канцом на крају сваке и ретко падају с главе. Вашја јаја (беле вашке) лежу се до 1.5 cm од скалпа и добро су причвршћена уз косу. Личе на перут, али се не могу отрести.

Ваши гмижу и сакривају се. Најлакши и најефикаснији начин да се пронађу је да пратите следеће кораке:

1. корак Кроз **суву, очеткану (размршену) косу** прочешљајте било коју врсту кондиционера за косу. Ово изненади ваши и чини да се са тешкоћом хватају косе или јуре околу.

2. корак Сада прочешљајте косу део по део са чешљом за ваши који има танке, а густе зубе.

3. корак Са папирним убрусом или марамицом обришите кондиционер са чешља.

4. корак Погледајте на убрусу да ли има ваши и јаја.

5. корак Поновите чешљање за сваки део косе најмање 4 или 5 пута.

Уколико пронађете ваши или јаја, коса детета би требало да буде третирана.

Ако је ваше дете недавно било подвргнуто третирању и само пронађете љуске од јаја, можда не треба коса да се третира јер празна јаја могу бити од претходне епизоде.

Вашја јаја

Вашја јаја су мала (величине иглене уши) и овална. Живо јаје ће 'пукнути' када се згњечи између ноктију.

Мртва јаја су згужвана по странама, а јаја из којих су се вашке излегле изгледају као мала кувана јаја са којих фали горњи део.

Како би побољшали третман уклоните што је више могуће јаја.

Чешљеви за ваши

Чешљеви са дугим, заобљеним и честим зубима од нерђајућег челика су се показали као најефикаснији, међутим, било који други чешаљ за ваши се може користити.

Третирање ваши

Концентришите се на главу- **нема доказа** које указује да морате чистити кућу или учионицу.

Продукти против ваши се морају применити **на свим деловима косе и скалпа. Ниједан третман не убија сва јаја**, тако да третирање мора да укључи две примене у размаку од седам дана.

Циљ првог третмана је да се убију све ваши, а другог да се убију младе ваши које се излегу у следећих шест дана.

Док се примењује третман покријте очи особе, на пример са пешкиром.

Ако користите лосионе, примените те продукте на суву косу.

За шампоне поквасите косу, али користите најмању могућу количину воде.

Третман примените близу скалпа, користећи обичан чешаљ од корена косе до врха. Поновите то неколико пута по целој коси.

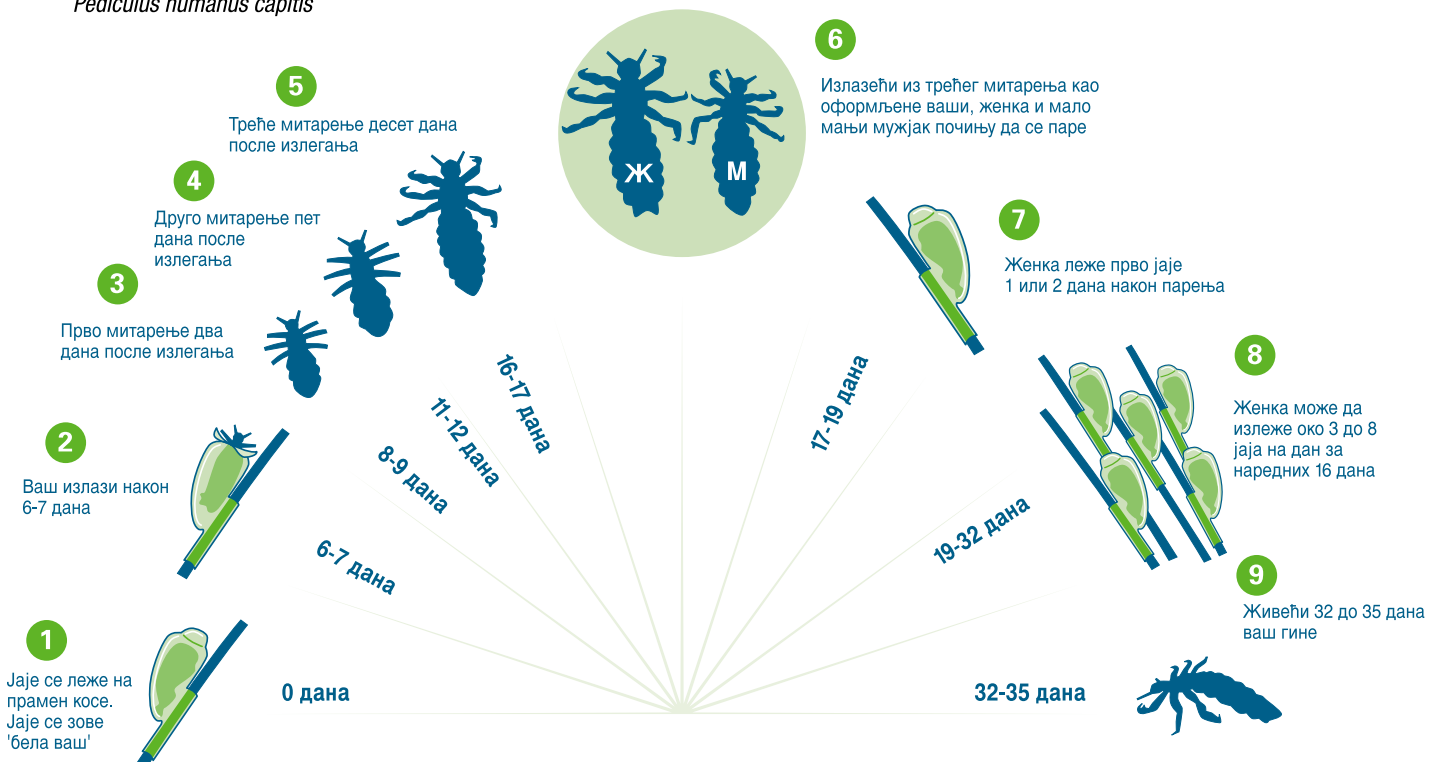
Ако не желите да користите отров, метод са кондиционером и чешљом се може користити сваког другог дана све док се за десет дана више не нађу живе ваши.

Нема потребе да третирасте целу фамилију, осим ако и они имају ваши.

Једино јастучницу треба посебно прати; или је опрати у врелој води (најмање 60 степени целзијусевих), или је осушити у машини за сушење веша на врућ или млак циклус.

Животни циклус ваши

Pediculus humanus capitis

Тестирање отпора

Продукти против ваши спадају у следеће категорије, у зависности од њиховог активног састојка:

Пиретрини

Синтетички пиретроиди (перметрин и биоалетрин)

Органофосфати (малдисон или малатион)

Хербални, са или без природних (нехемијских) пиретрина.

Отпор на отрове је честа појава, тако да би требало да тестирате да ли су ваши мртве. Ако јесу, поново третирајте за седам дана користећи исти производ. Ако ваши нису мртве, третман није успео и ваши се одупиру том продукту, као и свим продуктима који имају исти активан састојак. Сперите продукт и третирајте што је пре могуће користећи продукт са другим активним састојком. Ако је отров деловао, ваши ће угинути у року од 20 минута.

Било који продукт против ваши може изазвати реакцију и са пажњом треба да их користе труднице или дојиље, деца млађа од 12 месеци и људи са алергијама, астмом или отвореним ранама на скалпу. Ако нисте сигурни, молимо вас проверите са вашим апотекаром или доктором.

Даље информације

Информације у овој брошури се базирају на истраживању коју је извршио Професор Rick Speare и екипа истраживача у School of Public Health and Tropical Medicine, James Cook University. Њихов website је:

<http://www.jcu.edu.au/school/phtm/PHTM/hlice/hlinfo1.htm>

Следећи сајтови нуде даљу информацију:

<http://www.dhs.vic.gov.au/phb/headlice/index.htm>

Израда Victorian Government Department of Human Services, јануар 2001. (0500101)

Спречавање ваши

Не постоји продукт којим се спречавају ваши. Користећи метод кондиционера и чешља једном недељно ће вам помоћи да рано откријете ваши и минимализујете проблем. Везивање дуге косе може помоћи у спречавању ширења ваши.

Одредбе

Деца са вашима су обавезна под Здравственим одредбама (инфективне болести) да буду ослобођена школе или предшколског до почетка третмана. Дете са вашима може да буде третирано једно вече и да се идућег дана врати у школу, чак и ако су још нека јаја присутна.